

Lastekaitse Liit

ESTONIAN UNION FOR CHILD WELFARE

Aruandeaasta algus: 01.01.2018

Aruandeaasta lõpp: 31.12.2018

Nimi: MTÜ Lastekaitse Liit

Registrikood: 80013442

Aadress: Endla 6-18, Tallinn 10142

Telefon: +372 631 1128

E-post: liit@lastekaitseliit.ee

Veeb: www.lastekaitseliit.ee

Audiitorkontroll: Rödl & Partner Audit OÜ

Konsolideeritud majandusaasta aruanne 2018

SAATEKS

2018. aasta oli Lastekaitse Liidu jaoks 30. juubeliaasta. Lastekaitse Liit taasloodi 2. oktoobril 1988, mil Viljandi teatris Ugala toimus esimene üldkogu, kus osales üle 250 inimese ning kinnitati liidu eestseisus ja võeti vastu põhikiri. Eesti Lastekaitse Liidu eestseisuse vanemaks valitud Leo Tamm rõhutas oma sõnavõtus vajadust muuta senist suhtumist lastesse ja kutsus ülesse kõiges lastesse puutuvast lähtuma eelkõige laste huvidest.¹

30. aasta jooksul on Lastekaitse Liit koostööpartneritega koos suutnud ellu kutsuda ja -viia palju suuri asju – vaid mõned näited: ÜRO lapse õiguste konventsiooni ratifitseerimine, lasteombudsmani institutsiooni loomine, kampaania „Ära löö last“, tunnustusüritus „Lastega ja lastele“, projekt „Targalt internetis“, programm „Kiusamisest vabaks!“, koolitusseminarid „Samal poolel – lapse poolel“, traditsioonilised aastakonverentsid „Kuidas elad Eestimaa laps?“ ja lapse õiguste konventsiooni täiendavate raportite esitamine.

Ka 2018. aasta tõi juurde õnnestumisi lapsesõbralikuma ühiskonna loomisel, mida käesolevas aruandes ka järgnevalt kajastatakse.

Lastekaitse Liidu 2018. aasta konsolideeritud majandusaasta aruandes on ära toodud MTÜ Lastekaitse Liidu ja selle tütarettevõtte Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ tegevus- ja finantsaruanne. Tegevusaruandes antakse ülevaade eelmisel aastal organisatsioonide poolt läbi viidud tegevustest nii rahvusvahelisel kui riigisisel tasandil. Samuti kirjeldatakse Lastekaitse Liidu vanematekogu ja noortekogu tegevust ning liikmeskonnale suunatud ettevõtmisi. Finantsaruandes antakse ülevaade mõlema organisatsiooni majandustegevusest ja tuuakse ära konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne koos vajalike lisadega.

2018. aasta konsolideeritud majandusaasta aruande tegevusaruannet puudutava osa koostamisse panustasid kõik Lastekaitse Liidu büroo töötajad, finantsaruande koostas Aire Saluste ning Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ puudutava osa koostas osaiühingu juhatuse liige Alar Tamm.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta koostasid käigus ülevaatause kokkuvõtte sõltumatud vandeaudiitorid Mart Nõmper ja Erika Tikenberg Rödl & Partner Audit OÜ-st.

Tavapärastelt viidi enamuse 2018. aasta tegevusi ellu riigieelarveliste vahendite toel, sh Sotsiaalministeeriumi ja Haridus- ja Teadusministeeriumiga sõlmitud hasartmängumaksu laekumisest antud toetuse kasutamise lepingute kaudu ning Haridus- ja Teadusministeeriumiga sõlmitud riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingu kaudu. Euroopa Komisjoni rahalisel toel viidi ellu projekti „Targalt internetis“ tegevused. Lisaks selle toetasid meie tegevusi ka teised rahastajad.

Suur tänu Sotsiaalministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Sotsiaalkindlustusametile, ENTK-le ja Euroopa Komisjonile rahalise toetuse eest.

Jätkuvalt toetas Lastekaitse Liitu rahaliselt Eesti Advokatuur ja ka tarmukad advokaadid, kes 2018. aastal olid nõus *pro bono* nõustama lastega peresid perekonnaõiguslikes küsimustes ning edastama lastega töötavate spetsialistidele õiguslaseid teadmisi koolitusseminaridel „Samal poolel – lapse poolel“.

Suur tänu Telia Eesti AS, Valio Eesti AS, Tallinn Reval Rotary Klubi, Ace Logistics Estonia AS, Vunder AS, Noored Sotsiaaldemokraadid ja Peter Ingman toetamast Lastekaitse Liidu tegevusi ja programme.

Head lugemist!

TÕNU POOPUU

MTÜ Lastekaitse Liidu juhatuse liige

---

¹ Ajalugu ja tänapäev – Lastekaitse Liit 15 (2013) Lastekaitse Liit, Tallinn

SISUKORD

Aasta tegijad 2018	6
Lastekaitse Liidu tegevused 2018	8
Lastekaitse Liidu 2018. aasta tegevuskava.....	8
Projekt „Targalt internetis“	9
Hea nõu lastega peredele.....	11
Lastega töötavate spetsialistide pädevuse tõstmine.....	11
Programm „Kiusamisest vabaks!“	12
Koolirahu	13
„Minu Elu“ – koolitusprogramm asendushoolduselt iseseisvasse ellu suunduvatele noortele	14
Ajakiri „Märka last“	14
Eeskujukampaania „Aga Mina“	14
Ettepanekud eesti erakondadele Eesti laste õiguste ja heaolu tagamiseks	15
Lapse õiguste kuu	15
Rahvusvaheline koostöö.....	16
Projekt (RE)Searching for Quality of Life of Young People in Baltics	16
Heategevuskampaania „Liblikaefekt“	17
Lastekaitse Liidu Fond.....	17
Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ tegevused 2018	18
Lastekaitse Liit organisatsioonina.....	19
Põhikirjalised tegevused.....	19
Lastekaitse Liidu liikmed	19
Vanematekogu	20
Noortekogu	20
Büroo	20
Lastekaitse Liidu rahaasjad 2018.....	22
Lastekaitse Liidu raamatupidamise aastaaruanne 2018.....	25
Konsolideeritud bilanss	25
Konsolideeritud tulemiaruanne.....	26
Konsolideeritud rahavoogude aruanne (otsemeetod).....	27
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne.....	28
Konsolideeritud finantsaruannete lisad.....	29
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted.....	29
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed	30
Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	30
Lisa 4 Varud	31
Lisa 5 Materiaalne põhivara.....	31
Lisa 6 Kasutusrent	32
Lisa 7 Laenukohustused	32
Lisa 8 Võlad ja ettemaksed	32
Lisa 9 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest.....	32
Lisa 10 Annetused ja toetused	33
Lisa 11 Tulu ettevõtlusest	34
Lisa 12 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud.....	35
Lisa 13 Tööjõukulud.....	35
Lisa 14 Seotud osapooled.....	35
Lisa 15 Liikmete arv.....	35
Lisa 16 Sündmused pärast aruande kuupäeva.....	35
Lisainformatsioon Lastekaitse Liidu kohta.....	36
Lisa 17 Bilanss (konsolideerimata).....	36
Lisa 18 Tulemiaruanne (konsolideerimata)	37
Lisa 19 Rahavoogude aruanne (otsemeetod) (konsolideerimata)	38
Lisa 20 Netovara muutuste aruanne (konsolideerimata)	39
Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK).....	40
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	

Tegevusaruanne

AASTA TEGIJAD 2018

Lastekaitse Liidu aasta liige 2017

Iga-aastaselt tunnustab Lastekaitse Liit oma liikmete seast ühte organisatsiooni aasta liikmena. Tiitli eesmärgiks on väärtustada vabatahtlikku lastekaitsealast tegevust ja tõsta Lastekaitse Liidu liikmete motivatsiooni tegeleda lapse õiguste kaitsega kohalikul tasandil sh soodustada uute ideede sündi ning võimaldada neid rakendada.

Vanematekogu otsusega omistati 2017. aasta „Aasta liikme“ tiitel Tartu Lastekaitse Ühingule, kellel oli väga toimekas aasta, iga kuu toimus üks suurem üritus. 2017. aastal viidi ühignu poolt ellu mitmekülgeid tegevusi ja kaasati erinevaid sihtgrupe. Rõhuasetus oli 2017. aastal liikumisele, loodushoiule ning abivajavate toetamisele.

Taaskord leidis tänukirjaga tunnustamist Sillamäe Lastekaitse Ühing.

Projektikonkurss „Kasvame koos“ 2018

Projektikonkurss „Kasvame koos“ on suunatud Lastekaitse Liidu liikmeskonnale eesmärgiga anda hoogu juurde lapsi ja noori kaasavatele uuenduslike ideedega projektidele, mis on suunatud vanemluse positiivse rolli väärtustamisele ja vägivallavaba keskkonna kujundamisele. Konkurss on suunatud ühiskonna laiemaks teavitamiseks positiivsest ja kaasavast kasvatuses. 2018. aastal toetati 300 euro suuruse toetusega Tartu Lastekaitse Ühingut, Sillamäe Lastekaitse Ühingut, Pärnumaa Lastekaitse Ühingut, Tapa Lastekaitse Ühingut, Harku Valla Lastekaitse Ühingut, Hiiumaa Lastekaitse Ühingut, Audru Lastekaitse Ühingut ja Türi Lastekaitse Ühingut. Kokku eraldati toetust 8-le ühingule kogusummas 2 400 eurot.

Tunnustusauhind „Lastega ja lastele“ 2018

Tunnustusauhinnaga „Lastega ja lastele“ tänatakse ja tunnustatakse inimesi ja organisatsioone, kelle uued algatused või pikemaajaline tegevus on positiivselt mõjutanud laste- ja perepoliitika valdkonnas. Auhinda annavad välja Asenduskodu Töötajate Liit, Eesti Lasterikaste Perede Liit, Lastekaitse Liit, Oma Pere, SEB Heategevusfond, Vabariigi Presidendi Kantselei ja Õiguskantsleri Kantselei (vt <https://www.oiguskantsler.ee/et/tunnustusauhind-lastega-ja-lastele>).

2018. AASTA LAUREAADID:

- Lapse suur tegu - Sascya Assak, Nilgün Bahsi, Kristina Pazekova, Johanna Heinsoo, Getterli Aavik, Kerttu Filippov
- Elutöö preemia – Aime-Laine Kahk
- Muutuste looja ning laste- ja noortežürii tunnustus – Mari Laas
- Eripreemia – Jelena Karpova

Hea lasteraamat 2017 ja hea noorteraamat 2017

Lastekaitse Liidu ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse koostöös valisid lastekirjanduse eksperdid 2017. aastal ilmunud uudiskirjanduse hulgast välja hea lasteraamatu ja esimest korda ka hea noorteraamatu.

Tavapäraselt hindasid raamatuid lastekirjandusega igapäevaselt kokku puutuvad inimesed Eesti Lastekirjanduse Keskusest, Eesti Lugemisühingust ja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühendusest. Valik tehti nii eestikeelse lastekirjanduse kui ka tõlkekirjanduse hulgast.

Hea lasteraamatu valimist toetas ka Rahva Raamat, kes trükkis ürituse plakatid ning kleepis igale valituks osutunud heale lasteraamatule vastava kleebise.

2017. AASTAL ILMINUD HEAD LASTERAAMATUD:

- Ellen Niit „Onu Ööbik Öösorri tänavast“
- Epp Petrone „Võlusõnad: ühe minuti muinasjutud“
- Olga Volkova „Mina olen rebane“
- Åsa Lund „Liivahundi lood“
- Anti Saar „Külaskäik“
- Piret Raud „Kõik minu sugulased“
- Iben Akerile „Lars lol“
- Ali Benjamin „Kõik, mida ma õppisin meduuside kohta“
- Bobbie Peers „Lüriidiumivaras“
- Reeli Reinhaus „Maarius, maagia ja libahunt Liisi“
- Jaanus Vaiksoo „Kolm sügist“
- Kadri Hinrikus „Katariina ja herved“
- Heli Lukner, Mare Mürsepp „Füübits: teaduse ja tehnika esimene lugemik huvilisele lapsele“
- Mika Keränen „Fantoomrattur: salaselts Rampsu üheksas juhtum“

2017. AASTAL ILMINUD HEAD NOORTERAAMATUD:

- Leigh Bardugo „Vareste kuus“
- Sarah Crossan „Üks“
- Becky Albertalli „Simon vs. homo sapiens'i vandenõu“
- Reeli Reinhaus „Mõõkade äss“
- Tamsyn Murray „Teise ringi süda“
- Kathleen Glasgow „Katkine tüdruk“
- Maria Turtschaninoff „Maresi“

LASTEKAITSE LIIDU TEGEVUSED 2018

Lastekaitse Liit jätkas 2018. aastal tegevustega, mis jagunesid kahte suuremasse valdkonda – lapse õiguste kaitse ja kiusamisest vaba haridustee. Lapse õiguste kaitse valdkonnas oli kokku 5 suuremat eesmärki koos alategevustega ning neid tegevusi rahastati Hasartmängumaksu Nõukogu (Sotsiaalministeeriumi kaudu) ja Euroopa Komisjoni kaudu.

Samuti rahastati Hasartmängumaksu Nõukogu (Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu) poolt programmi „Kiusamisest vabaks!“ raames lasteaedade ja koolide töötajatele kiusamise ennetamise teemalisi koolitusi ning laiendati metoodika kasutamist lasteaedades ja põhikoolides. Selle projekti all oli kokku 19 suuremat tegevust koos alategevustega.

Lisaks sellele rahastati viit programmi „Kiusamisest vabaks!“ tegevust riigieelarvelisest toetusest (Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu).

Lastekaitse Liidu 2018. aasta tegevuskava

TEADLIKKUS LAPSE ÕIGUSTEST, ORGANISEERITUS NING ORGANISATOORNE VÕIMEKUS

1. Suurendada ühiskonnas sihtrühmade informeeritust ja teadlikkust lapse õiguste sisust ning nende tagamise tähtsusest ajakohase teabe, koolitus-, teavitus- ja arendustegevuse kaudu.
2. Tõhustada koostööd lapse õiguste jälgimiseks ja hindamiseks erinevate koostööpartnerite ning sihtrühmade vahel siseriiklikul ning rahvusvahelisel tasandil.
3. Tõsta lastega töötavate spetsialistide kompetentsi laste huvides tegutseda.
4. Luua lastele osalemisvõimalused ühiskonnaelus ja kaasates neid arvamuste, seisukohtade kujundamisse läbi õppe ning praktiliste tegevuste heaolu, õigusi ja arenguvõimalusi puudutavates küsimustes.
5. Tagada lapse õiguste sisu arendus, hindamine, koordineeritud koostöö, organisatsiooni võimekus.

PROGRAMM „KIUSAMISEST VABAKS!“

Hasartmängumaksust laekunud rahaliste vahendite abil elluviidud tegevused:

1. Metoodilised vahendid lapsehoidudele ja sõimedele (metoodilised kohvrid), täiendavad vahendid lasteaedadele ja koolidele (sh vene keelsed, digitaalsed).
2. Välispartnerite poolt arendatud metoodiliste vahendite kohandamine lapsehoidudele ja sõimedele.
3. Programmi kontaktisikute ja koolitajate seminar metoodika ja programmi arengutest
4. Koolitajate koostöö-/õppepäevad.
5. „Kiusamisest vabaks!“ metoodikat piloteerivad põhikoolitused lastehoidudele ja sõimedele.
6. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika põhikoolitused lasteaedadele.
7. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika jätkukoolitused lasteaedadele.
8. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika rakendamine lasteaedades.
9. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika põhikoolitused koolide meeskondadele.
10. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika jätkukoolitused koolide meeskondadele.
11. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika põhikoolitused kogu kooliperele.
12. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika jätkukoolitus kogu kooliperele.
13. „Kiusamisest vabaks!“ metoodika rakendamine koolides.
14. Piirkondlikud teabe-/ koolituspäevad.
15. Koostöö ja osalemine rahvusvahelises „Free of Bullying“ võrgustikus.
16. Teavitustegevus ja kommunikatsioon.
17. Metoodika „Kiusamisest vabaks!“ koolitusformaadi ja metoodiliste vahendite siseriiklik arendamine.
18. Koostöö haridusliikumiste siseriiklikes võrgustikes.
19. Projekti „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ strateegiline juhtimine ja planeerimine.

Riigieelarvelise toetuse abil elluviidud tegevused:

1. „Kiusamisest vabaks!“ metoodiliste vahendite kohandamine ja koolitusformaadi arendamine venekeelse sihtgrupi vajadustele vastavaks.
2. Küberkiusamise ennetamisele suunatud tegevused, koostöös projektiga „Targalt internetis“.
3. Metoodika jätkusuutlikku toimist tagavate asutuseterviklike lahenduste arendamine, sh koolijuhtide koolitusformaadi piloteerimine.
4. „Kiusamisest vabaks!“ mõju ja tõhususe väljaselgitamisele suunatud uuringutegevus.
5. Programmi arendamisega seotud üldkulud.

Järgnevalt on kokkuvõtlikult ära toodud olulisemad Lastekaitse Liidu poolt 2018. aastal elluviidud tegevused.

Projekt „Targalt internetis“

Projekti „Targalt internetis“ eesmärgiks on aidata kaasa laste ja lapsevanemate targemale internetikasutusele ning laste seksuaalset ärakasutamist esitava sisuga materjalide leviku tõkestamisele internetis. 2018. aastal viisid projekti koostöös ellu Lastekaitse Liit, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus, Tallinna Tehnikaülikool ja Sotsiaalkindlustusamet. Projekti nõuandvasse kogusse kuulus 19 organisatsiooni esindajad, sh ministeeriumite ja riigiasutuste esindajad ning mittetulundusorganisatsioonide esindajad, samuti Telia Eesti AS esindaja. Projekti rahastas Euroopa Komisjon ja kaasrahastas Eesti riik läbi Hasartmängumaksu Nõukogu (Sotsiaalministeeriumi kaudu). Eelmise aasta detsembris lõppes projekti neljas periood.

Projekti „Targalt internetis“ tegevused 2018. aastal

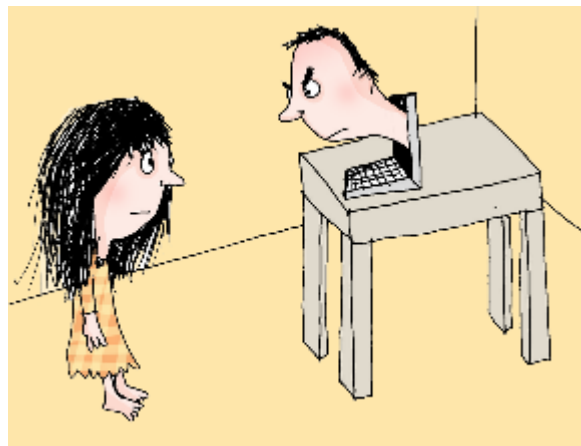
Projekti veebilehe www.targaltinternetis.ee kaudu saavad külastajad infot projekti tegevustest ning tutvuda ja alla laadida projekti raames loodud teabe- ja õppematerjale. Veebileht on eesti, vene ja inglise keelne ning 2018. aastal külastas veebilehte 35 077 külastajat, keskmiselt oli külastusaeg 3,5 minutit.

Projekti Facebooki lehel (<https://www.facebook.com/Targaltinternetis/>) oli 2018. aastal 979 jälgijat ja postituste sisu jõudis 21 000 kasutajani.

Projekti veebilehele laeti aasta jooksul ülesse 16 uudislugu, samuti 16 teavitus- ja õppematerjali. Projekti Facebooki lehele laeti 2018. aastal 19 uudislugu.

Aasta jooksul toimus 23 töötuba, sh 6 töötuba koostöös Telia Eesti AS-iga.

Projekti raames loodi Politsei- ja Piirivalveameti poolt veebikeskkond <https://ylesanded.targaltinternetis.ee>, mis võimaldab õpilastel vanuses 12-19 testida oma teadmisi ja seeläbi neid kinnistada ning ka uusi omandada.

Koostati teavitusmaterjal lapsevanematele, mis sisaldab soovitusi ja praktilisi nõuandeid digiseadme ja selles oleva info kaitsmiseks ning käitumiseks digikeskkondade kasutamisel vältimaks enda ohtu seadmist ning teistele kahju tekitamist. Kokkuleppel Telia Eesti AS-iga toimub teavitusvoldiku jagamine firma müügiesindustes, kui lapsevanem ostab digiseadme lapsele.

Aasta jooksul koostati 4 uut tunnikava õpetajatele: „Turvalise internetikasutamise tutvustamine – lasteaias 6-7aastastele lastele“, „Turvalise internetikasutamise tutvustamine – 1. klassi õpilastele“, „Salasõna ja privaatsus internetis – 2. ja 3.klassi õpilastele“ ja „Suhtlemine internetis - 4.klassi õpilastele“.

Koostöös programmiga Kiusamisest vabaks koostati digitaalne juhendmaterjal õpetajatele „Sõber Karuga targalt internetis“. mis tutvustab koolieelse lasteasutuse ja kooli

õpetajale võimalusi programmi „Kiusamisest vabaks!“ raames oluliste teemade käsitlemist digikeskkondadesse puutuvalt. Digitaalse juhendmaterjali „Sõber Karuga targalt internetis“ eesmärgiks on tutvustada õpetajale võimalusi, kuidas leida tee laste ja lapsevanematega digimaailmaga seotud küsimuste arutamiseni.

Aasta jooksul tõlgiti inglise keelde veebikajakirja „Märka last“ 6 artiklit: „Sheering ei ole alati kheering“, „Lapsed ja andmekaitse. Milliseid muudatusi toob kaasa EL-i isikuandmete kaitse üldmäärus?“, „Sekkuda tuleb enne, kui kiusust saab kellegi surmaotsus“, „Nutiseadmete turvalisus“, „Postitamine sotsiaalmeedias“ ja „Küberpätklite puremine“. Vene keelde tõlgiti artiklid „Sheering ei ole alati kheering“, „Lapsed ja andmekaitse. Milliseid muudatusi toob kaasa EL-i isikuandmete kaitse üldmäärus?“, „Sekkuda tuleb enne, kui kiusust saab kellegi surmaotsus“, „Kes aitaks taltsuda kübertonti“.

2018. aasta novembris viidi projekti raames läbi 4.-6. klasside õpilaste seas uuring eesmärgiga saada teavet, millised on hetkel õpilaste vajadused, ootused ja kogemused interneti ja nutiseadmete kasutamisel, millist teavet, nõu ja abi nad vajavad edukaks toimetulekuks digimaailmas ja kellelt või kust nad seda teavet saavad. Küsitlusele vastas kokku 1153 õpilast.

Samaaegselt toimus ka õpetajate küsitlus, mille eesmärgiks oli saada ülevaade, kes kooli stegeleb interneti ja digitehnoloogiavahendite turvalise kasutamise alase teavitus- ja õppetööga ning milliseid materjale selles töös kasutatakse, milliseid tegevusi tehakse ja milliseid õppematerjale ja -vahendeid soovitakse oma töös kasutada. Küsitlusele vastas kokku 124 õpetajat.

Küsitluste tulemustega on võimalik tutvuda projekti kodulehel www.targaltinternetis.ee/valjaanded/.

Projekti „Targalt internetis“ noortepaneel

Projekti „Targalt internetis“ juures tegutseb noortepaneel², milles osalevad 15 õpilast vanuses 12-16 aastat erinevatest koolidest. Noortepaneeli liikmete kaudu jõuavad projektimeeskonnani laste ja noorte arvamused ja mõtted, millist teavet nad interneti edukaks ja turvalisemaks kasutamiseks vajavad ning mil viisil see noorte ja lasteni kõige paremini jõuab.

2018. aasta jooksul toimus kaks noortepaneeli seminari. 25. mail toimunud seminaril arutasid noored digitehnika teenuste ja nende rolli üle ning mõtisklesid, millised on parimad meetodid teavitustööks laste ja noorte hulgas ning milliseid sellekohaseid nõuandeid ja reegleid peaks noortele ja lapsevanematele soovitama. 28. septembril toimunud seminaril koostasid noored turvalise internetikutsutamsie teemalise tunnikava noortematele õpilastele, mida õpetajad koolitunnis saavad kasutada.

Noortepaneeli liikmed osalesid aasta jooksul ka mitmetel üritustel: G. Šumailov (Jõhvi Gümnaasium) osales turvalise interneti päeva konverentsi „Parem internet algab sinust“ vestluspaneelis, Dalia Doman esindas noortepaneeli Telia rahvusvahelisel noortepaneeli seminaril Stockholmis 30. mail ning Safer Internet Forumil 20.novembril Brüsselis.

Turvalise interneti päev

2018.aastal tähistati turvalise interneti päeva 6.veebruari. Selle aasta sõnum oli: „Loo, suhtle ja jaga lugupidavalt: parem internet saab alguse sinust“.

Jaanuaris saadeti kõikidele koolidele, lasteaedadele ja noortekeskustele kutse tähistada turvalise interneti päeva ning käsitleda veebruarikuu teisel ja/või kolmandal nädalal interneti ja nutiseadmete kasutamise kui ka ohutuse temaatikat.

Kokku andsid oma üritustest teada 98 kooli, lasteaeda ja noortekeskust, üritustel oli kokku 20 198 osalejat.

Targalt internetis päeva raames viidi Lastekaitse Liidu, Telia Eesti AS ja Eesti Informaatika Õpetajate Seltsi koostöös läbi konverents „Parem internet algab sinust“. Konverentsi fookuses oli internetis käitumise kultuur, vastutus ja hoolimine. Konverentsil osalejad said oma teadmised proovile panna Kahoot! meeskonnavõistluses ning konverentsi lõpetas projekti „Nutitund igasse kooli“ tunnustähtede üleandmine osalenud koolidele.

Samuti anti päeva raames välja veebiajakirja „Märka last“ temaatiline erinumber, mille artiklid käsitlevad internetis suhtlemise kultuuri, kuidas turvata oma nutiseadmeid ja kaitsta oma andmeid, aga ka soovitusi, mida silmas pidada blogipidamisel ja endast ning teistest info jagamisel internetis. Temaatilise numbriga saab tutvuda: <http://www.targaltinternetis.ee/uudised/2018/02/loe-ajakirja-marka-last-temaatilist-erinumbrit/>.

Lisaks eelnimetatud tegevustele toimus veebinar õpetajatele "Targalt internetis päev". Veebinari viisid läbi projekti "Targalt internetis" nõuandva kogu liige Birgy Lorenz ja infotehnoloog Ingrid Maadvere HITSA-st. Veebinaris tutvustati Küberpätkli uuringu tulemusi, tutvustati soovituslike tegevusi targalt internetis päeva tähistamiseks ja praktilisi lihtsaid ülesandeid koolis temaatika käsitlemiseks.

Vihjeliin

Vihjeliin (www.vihjeliin.ee) on Lastekaitse Liidu poolt pakutav veebipõhine tasuta teenus, mis võimaldab interneti kasutajal edastada teavet internetis levivast laste seksuaalset väärkohtlemist esitavast materjalist. Vihjeliin on ka

² Vaata lähemalt: <http://www.targaltinternetis.ee/noortepaneel/>

rahvusvahelise assotsiatsiooni INHOPE liige, kuhu kuuluvad 51 vihjeliini (hotline) üle maailma. Koostöö eesmärk on panustada laste seksuaalset väärkohtlemist esitava materjali leviku tõkestamisse internetis. Vihjeliini kaudu saab teabe internetis levivast laste seksuaalset väärkohtlemist esitavast materjalist edastada anonüümselt. Iga teate sisu hinnatakse vastavalt riigisisestele seadustele ning ebaseadusliku materjali korral edastatakse teave vastava riigi vihjeliinile, kus materjal on üles laetud – Eestis üles laetud materjali korral edastatakse teave Politsei- ja Piirivalveametile.

2018. aasta jooksul käideldi vihjeliini veebivormi ja INHOPE-i teabevahetussüsteemi ICCAM kaudu saadud 498 teadet, millest 172 sisaldas infot laste seksuaalset väärkohtlemist esitavast materjalist. Vastavasisuline teave esitati Politsei- ja Piirivalveameti kontaktisikule ning asukohariigi vihjeliinile, vt ka <http://vihjeliin.targaltinternetis.ee/statistika/>.

Aastakonverents „Kuidas elad Eestimaa laps? Lapsed muutuvad digimaailmas“

Projekti Targalt internetis raames toimus novembri lõpus Lastekaitse Liidu aastakonverents „Kuidas elad, Eestimaa laps? Lapsed muutuvad digimaailmas“, mis korraldati koostöös HITSA, Sotsiaalkindlustusameti ja Politsei- ja Piirivalveametiga.

Konverentsil keskenduti digimaailmale, mis on muutunud loomulikuks osaks meie igapäeva maailmast ning arutati selle üle, kuidas lapsed digitehnoloogiat ja selle pakutud võimalusi kasutavad, milline osa on digitehnoloogial lapse õpiprotsessis ja tema arengus, aga ka milliseid riske lapsed ja noored võtavad, milliseid ohte kogevad, millist teavet ja tuge digitaalses suhtlusvõrgustikes edukaks toimetulekuks vajavad ja kellelt. Milline on täiskasvanute (õpetajate, lapsevanemate, lastega töötavate spetsialistide) roll laste ja noorte digipädevuse arengu toetamises. Nendel teemadel rääkisid konverentsil oma erialal tunnustatud spetsialistid Eestist, Soomest, Sloveeniast ja Suurbritanniast.

Hea nõu lastega peredele

Projekt „Hea nõu lastega peredele“ keskendub ennekõike majanduslikult kindlustamata lastega peredele tasuta õigusabi osutamisele ning õigusteenuse kättesaadavuse parandamisele ja õigusteadlikkuse suurendamisele tervikuna.

Tasuta perekonnaõigusosalased nõustamised toimusid eelneva registreerimise alusel igal kolmapäeval kell 15.00-18.00 Lastekaitse Liidu büroos, Tallinnas. Samuti nõustati Skype'i vahendusel kliente Hiiumaal ja Sillamäel, seda koostöös Hiiumaa Lastekaitse Ühingu ja Sillamäe Lastekaitse Ühinguga. Piirkondlik lähenemine on väga oluline, kuna õigusabi kättesaadavus ääremaal on keeruline.

Koostöös Eesti Advokatuuriga ja advokaatide *pro bono* panusel osutati projekti „Hea nõu lastega peredele“ raames 2018.a tasuta õigusabi kokku 134-le inimesele (sh 44 venekeelset klienti).

Perioodil 17.01-12.12.2018 sai tasuta õigusabi 117 inimest Tallinnas, Lastekaitse Liidu büroos ja Skype teel sai õigusabi 4 inimest Hiiumaal koostöös Hiiumaa Lastekaitse Ühinguga ja 7 inimest Sillamäel koostöös Sillamäe Lastekaitse Ühinguga, Hiiumaal sai kohapeal nõustamist 6 klienti. Keskmiselt kulus ühe inimese nõustamiseks 50 minutit. Tallinnas oli nõustamisele järjekord ca 2-3 nädalat.

Õigusabi saajate tagasiside on väga hea (eelregistreerimine 3,9 ja nõustamine 3,8 (4-punktsel skaalal). Teemad, millega käesoleval perioodil nõustamisele registreeruti: hooldusõigus, elatis, isaduse tuvastamine, lapsega suhtluskord, lapse perest eraldamine, vanavanemate õigused, varalised küsimused, perevägivald jt.

Veebiajakirja Märka Last avaldati kokku 6 temaatilist artiklit. Samuti tõlgiti 6 temaatilist artiklit vene keelde ja lisati kodulehele (vt <http://www.lastekaitseliit.ee/vajad-abi/hea-nou-lastega-peredele/temaatilised-materjalid/>).

Lastega töötavate spetsialistide pädevuse tõstmine

2018. aastal jätkas Lastekaitse Liit lastega töötavate spetsialistide teadmiste suurendamist läbi koolitusseminaride sarja „Samal poolel – lapse poolel“.

Lastekaitse Liit viis 2018. aastal läbi kolmes omavalitsuses kohaliku tasandi multidistsiplinaarse võrgustiku pilootkoolitused „Koostöös lapse heaks“.

Samuti jätkati Tervise Arengu Instituudi tellimisel õiguslaste koolitusmoodulite korraldamist lastekaitsetöötajatele. Koolitused toimusid Jõhvis, Pärnus, Tallinnas ja Tartus.

Koolitusseminarid „Samal poolel – lapse poolel“

2018. aastal viidi koostöös Sotsiaalkindlustusameti, Eesti Advokatuuri ja Tallinna Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudiga läbi 2 tasuta õiguslast seminari sarjas „Samal poolel – lapse poolel“.

30.05.2018 toimus sarja 10-s seminar, kus osales kokku 125 lapsega töötavat spetsialisti. Seminaril käsitleti andmekaitse ja lastekaitsega seonduvaid küsimusi erinevate osapoolte vaatenurgast. Seminaril tegid ettekanded Andmekaitse Inspeksiooni, Õiguskantsleri kantselei, Advokatuuri, Tartu Ülikooli Kliinikumi ning laste ja noorte vaimse tervise keskuse esindajad, samuti toimus juhtumiarutelu.

16.11.2018 toimus järjekorras 11-s seminar, kus osales 138 erialaspetsialisti üle Eesti. Seminaril käsitleti lapsesõbraliku lastekaitset erinevate osapoolte vaatenurgast, ettekanded tegid Justiitsministeeriumi, Sotsiaalkindlustusameti, Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni, EELK Perekeskuse ja Lastekaitse Liidu esindajad. Lisaks veel kogemusetekanne lastekaitsetöötajalt Kati Valmalt ja koolitusettekande paari- ja pereterapeudilt Helen Söölit.

Osalejate tagasiside põhjal koostati analüüs „Lapsesõbralik lastekaitse – lastekaitsetöötajate vaade“ (vt <https://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2018/11/Lapses%C3%B5bralik-lastekaitse-lastekaitset%C3%B6%C3%B6tajate-vaade.pdf>).

Kohaliku tasandi multidistsiplinaarse võrgustiku pilootkoolitused „Koostöös lapse heaks“

Lastekaitse Liit viis 2018. aastal kolmes kohalikus omavalitsuses (Viimsi vald, Põltsamaa vald ja Märjamaa vald) läbi kohaliku tasandi multidistsiplinaarse võrgustiku pilootkoolitused „Koostöös lapse heaks“ (vt https://www.lastekaitseliit.ee/wp-content/uploads/2019/03/Sotsiaaltoe_nr1_2019_85kuni88.pdf).

Koolituste jaoks kohandati rahvusvahelise projekti MAPChiPP raames koostatud 12 koolitusmoodulit Eesti oludele vastavaks (sh kooskõla lapse heaolu hindamise raamistikuga) ning viidi läbi eelkõige eesmärgiga kaardistada omavalitsuse lapse heaolu toetav multidistsiplinaarne koostöövõrgustik, infovahetuse sujuvus ja koostöö kitsaskohad, võrgustiku liikmete ootused võrgustikule ja koolitusele. Koolituste järgselt esitati omavalitsustele soovitud multidistsiplinaarse koostöö edendamiseks kohalikul tasandil.

Kõik koolituse läbinud võrgustikud andsid koolitusele positiivse tagasiside, tuues koolituste tugevustena välja, et koolitused sisukad ja mitmekülgsed, väga praktilised paljude eluliste näidetega ning koolitajad on oma ala spetsialistidest praktikud.

Programm „Kiusamisest vabaks!“

Programm „Kiusamisest vabaks!“ ennetab laste väärtushinnangute kujundamise kaudu nende riskikäitumist ja suurendab vaimset ja füüsilist turvalisust õpi- ja kasvukeskkonnas, on suunatud lastele ja spetsialistidele lasteaias ja põhikooli I astmes ning lapsevanematele ja kogukonnale. Programm järgib Taanis The Mary Foundation ja Save the Children Denmark koostöös loodud programmi „Fri for mobberi“. Programmi sümboliks olev lillat tooni mängukaru nimega Sõber Karu on saanud suurele osale lasteaiastest ning paljudele lastele koolides heaks kaaslasaks, kelle toel õpitakse ja harjutatakse sallivust, hoolivust, austust ja julgust.

„Kiusamisest vabaks!“ on riiklikus õppekavas sätestatud üldoskuste ja -pädevuste lõimitud õpet toetav süsteemne koolituste, vahendite ja nõustamise programm nii eesti kui vene keeles, mida saavad kasutada kõik sellest huvitatud haridusasutused (nii lasteaiad kui koolid).

2018. a liitus programmiga 9 uut lasteaeda ja 10 uut kooli. 2018. aasta lõpuks oli „Kiusamisest vabaks!“ rakendamise õiguse saanud 8 lapsehoiu ja lasteaeda programmi rakendamiseks alla 3-aastaste laste rühmades, 474 lasteaeda programmi rakendamiseks aiarühmades ja 143 kooli programmi rakendamiseks põhikooli 1. astmes, sh on kuus kooli osalenud programmi koolituses kooliterviklikult.

METOODIKA „KIUSAMISEST VABAKS!“ PÕHIVÄÄRTUSED

- Sallivus - näha ja aktsepteerida ümbritsevat mitmekesisust ning kohelda üksteist võrdsena
- Austus - suhtuda jaatavalt ja hoolivalt igasse lapsesse, olla kõigile hea kaaslane, võtta omaks mitmekesisus ja tunnustada teiste laste erinevusi ja asutada igaühe kombeid
- Hoolivus - näidata üles huvi, osavõtlikkust, muret ja abivalmidust kõigi kaaslaste vastu
- Julgus - jääda endale kindlaks ja seada oma piirid. Välja astuda, nähes lapsi teiste piire rikkumas. Olla valmis tegutsema ebaõigluse vastu

„Kiusamisest vabaks!“ tegevused 2018. aastal

2018. aastal jätkusid programmi „Kiusamisest vabaks!“ põhi- ja jätkukoolitused. Põhikoolitusi lasteaedadele toimus kokku üheksa, sh üks koolitus vene keeles. Koolide meeskondadele toimus kokku kaks põhikoolitust, neist üks venekeelne. Kogu koolipere koolitusi toimus neli. Toimusid jätkukoolitused neile, kes osalesid põhikoolitustel 2017. aastal. Programmi koolitused on programmi tegutsemisaja jooksul läbinud enam kui 10 000 lasteaedades ja koolides lastega töötavat spetsialisti. Ligi 1200 lasteaiaühendas ja 500 klassis on vahendid „Kiusamisest vabaks!“ meetodika rakendamiseks.

Algasid pilootkoolitused uutele sihtgruppidele: üks koolitus programmiga liitunud asutuste juhtidele ning üks koolitus alla 3-aastaste laste rühmades töötavatele spetsialistidele lapsehoidudes ja lasteaedades.

2018. aastal eraldati Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu täiendavad riigieelarvelised vahendid „Kiusamisest vabaks!“ programmi arendamiseks. Täiendava rahastuse toel on lasteaia ja kooli meetodilise kohvri materjalid täies mahus tõlgitud vene keelde digitaalseks kasutamiseks ning loodud on digitaalne juhendmaterjal lasteaia ja koolis töötavale õpetajale „Sõber Karuga targalt internetis“, mis lõimib programmi „Kiusamisest vabaks!“ ja projekti „Targalt internetis!“ materjale.

„Kiusamisest vabaks!“ programmi meetodikakeskusteks olevate lasteaedade ja koolide koostöös toimus piirkondades 4 maakondlikku teabe-/koolituspäeva üle Eesti. Teabe- ja koostööpäevade tulemusel laienes kogukondades erinevaid spetsialiste siduv võrgustik ja selles osalevad spetsialistid mõistavad riskikäitumise ennetamise vajadust ning teavad meetodikast tulenevaid võimalusi.

Meetodilisi kohvreid täiendati rahvusvahelises „Free of bullying“ kompetentsikeskuses välja töötatud materjalidega, sh uued vestluskaardid nii lasteaiale kui koolile ning väärtuste plakatid kõigile vanusegruppidele.

Septembris 2018.a ilmus programmi raames ajakirja „Märka last“ järjekorras kaheksas erinumber. Samuti toimus helkurikampaania, mille käigus lasteaiaid ja koolid said programmi sümboliga helkureid helkuripuude jaoks, kogukonnatöö tugevdamiseks ning lapsevanemate paremaks kaasamiseks programmi tegevustesse. Jätkus koostöö Valemivihikuga, kolmandat aastat ilmus komplekt algklasside valemivihikuid (tiraaž 18 000) „Kiusamisest vabaks!“ tööpindadega.

Uuringutegevus

2018. aastal algas Tallinna Ülikooli poolt läbiviidav programmi mõju-uuringu piloteerimine lasteaedades. Uuringu eesmärgiks on saada tõendusmaterjali teavet selle kohta, kas ja millist mõju omab programm laste sotsio-emotsionaalsetele oskustele, sh kas programmi kaudu on võimalik parandada laste eneseregulatsiooni oskust ja tõsta nende empaatiavõimet. Samuti on eesmärgiks hinnata, kas „Kiusamisest vabaks!“ omab otsest või kaudset mõju laste kiusamiskäitumisele, selle ennetamisele ning vähendamisele.

Koolirahu

1. septembril 2017 kuulutati koolirahu välja kaheksateistkümnendat korda ning sel korral tehti seda Tartu Raekoja platsis. 2017/2018. õppeaasta koolirahu leping sõlmiti Lastekaitse Liidu, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Tartu linna, Eesti Õpilasesinduse Liidu ja Noorteühendus TORE vahel. Tartu koolirahu deviis oli „Mina olen eeskujul!“

Selleks, et lepingu allkirjastaksid kõik Tartu üldhariduskoolid, sai tarkusepäev alguse rattaretkest, mille teekond läbis kõiki Tartu koole, et allkirjastada iga kooli juures leping ühe kooli töötaja ja õpilase poolt. Iga peatumise juures lisandus koolidest rattaretkega kaks õpilast, seega kasvas esimeses punktis, Waldorfgümnaasiumis, alustanud rattaretke 8-liikmeline grupp kogu rattaretke vältel ning raekoja platsi jõudes oli retke grupis enam kui 60 „koolirahu saadikut“.

Rattaretk lõppes Tartu raekoja platsil, kus koolirahu saadikuid tervitasid koolirahu lepingu osapoolte esindajad, linnarahvas, päevajuht Märt Koik ning Leedu päritolu alternatiivbänd Garbanotas Bosistas. Tseremoonia kulmineerus koolirahu väljakuulutamisega. Koolirahule pühendatud rattaretk sümboliseeris Tartu koolide ühtsust ja sidusust ning kinnitas taht ja olulisust (kooli)vägivalla vastu võitlemisel.

„Minu Elu“ – koolitusprogramm asendushoolduselt iseseisvasse ellu suunduvatele noortele

Sotsiaalkindlustusameti tellimusel koostas Lastekaitse Liit 2018. aastal koolitusprogrammi asendushooldusel, eeskätt asenduskodudes, perekodudes, hooldusperedes ja eestkosteperedes elavatele noortele vanuses 16-19 eluaastat. Koolitusprogrammi eesmärgiks on jõustada noori nende iseseisvumisel. Programmi eristab teistest võimalikest samalaadsetest keskendumine just asendushooldusel sirgivatele noortele, arvestades nende kogemuste ja elukorralduse erinevust võrreldes bioloogilises peres kasvavate noortega.

Koolitusprogrammi loomise protsessi kaasati võimalikult palju asjakohaste sidusgruppide esindajad, sh Töötukassa, SA Innove Rajaleidja, SOS Lasteküla Eesti ühing, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, Sotsiaalministeerium, Tallinna Ülikool, Tallinna Lastekodu, Sotsiaalkindlustusamet, Eesti Asenduskodu Töötajate Liit, SEB Heategevusfond, MTÜ Eesti Asenduskodude Laste Liit; MTÜ Oma Pere. Programmi loomisel küsiti ka noortelt endilt, millega tuleb arvestada programmi loomisel ja millistele teemadele tähelepanu pöörata.

KOOLITUSPROGRAMMI EESMÄRK

- Läbi eluliste teemade käsitlemise ja aktiivsete meetodite kasutamise jõustada programmis osalevaid noori ning toetada noorte enesemääratluspädevust, suhtluspädevust ja sotsiaalseid pädevusi
- Tagada võrdsed võimalused asendushooldusel elavatele noortele võrreldes nende eakaaslastega, kes bioloogilises peres kasvavad.

Ajakiri „Märka last“

Lastekaitse Liidu ajakiri „Märka last“ sai loodud tutvustamiseks lapse õiguste edendamise alast tegevust ning andmaks häid näpunäiteid lapsevanematele. Ajakiri ilmus esimest korda 2009. aastal ja kuni jaanuarini 2014 ilmus ajakiri paber kandjal. Pärast seda on ajakiri kättesaadav elektroonilisel kujul (välja arvatud mõned erinumbrid) internetist aadressil: <http://ajakiri.lastekaitseliit.ee/>.

2018. aastal ilmus veebikirja „Märka last“ 6 numbrit, millest 2 olid erinumbrid. Veebikiri jõudis e-postina 1 729 tellijale. Veebikirjas ilmunud artiklite valimikku on avaldanud ka Postimehe ja Delfi portaalid.

MÄRKA LAST ERINUMBRID 2018. AASTAL

- veebruaris ilmus projekti „Targalt internetis“ erinumber
- septembris ilmus programmi „Kiusamisest vabaks!“ erinumber

Eeskujukampaania „Aga Mina“

Aga Mina on väärtuspõhiste hoiakute kujundamise ühiskampaania, mis tuleneb soovist kinkida tulevastele põlvkondadele tervem ja turvalisem elukeskkond (vt <https://agamina.ee/kampaania/>).

Ühistegevuste eesmärk on suurendada elanikkonna ohutusel teadlikkust erinevates turvalisusega seotud valdkondades. Lisaks sellele on eesmärgiks käivitada ühiskonnas arutelu teemal, millised on turvalise tuleviku loomisel riigi tegevused ja millist rolli (vastutust) kannab iga inimene ise ning võimendada väärtuspõhiseid otsuseid.

Lastekaitse Liit osales kampaanias eesmärgiga teadvustada ühiskonnas lapse õigusi, luua lapsesõbralik ning hooliv ja salliv kasvukeskkond.

LASTEKAITSE LIIDU SÕNUMID:

- Aga mina olen targalt internetis
- Aga mina märkan last
- Aga mina sallin, hoolin, austan, julgen

Ettepanekud erakondadele Eesti laste õiguste ja heaolu tagamiseks

Eestis laste heaolu tagamiseks esitas Lastekaitse Liit 2018. aasta septembris Eesti erakondadele lähenevaid Riigikogu valimisi silmas pidades ettepanekud, mis tuginevad valdkondlikele uuringutele ja arengukavadele, ÜRO lapse õiguste konventsioonile, ÜRO lapse õiguste konventsiooni täiendavale aruandele (2015) ja ka ÜRO Lapse Õiguste Komitee poolt Eestile 2017 tehtud lõppjäreldestele (vt <https://www.lastekaitseliit.ee/2018/09/mtu-lastekaitse-liit-ettepanekud-eesti-erakondadele-eesti-laste-õiguste-ja-heaolu-tagamiseks/>).

Ettepanekud esitati kõigile tol hetkel äriregistris registreeritud erakondadele, sh Eesti Iseseisvusparteile, Eesti Keskerakonnale, Eesti Konservatiivsele Rahvaerakonnale, Eestimaa Ühendatud Vasakparteile, Eesti Reformierakonnale, Eesti Vabaduspartei-Põllumeeste kogule, Eesti Vabaerakonnale, Erakond Eestimaa Rohelistele, Isamaa Erakonnale, Rahva Ühtsuse Erakonnale ja Sotsiaaldemokraatlikule Erakonnale.

ETTEPANEKUTES ERAKONDADELE KESKENDUTI JÄRGMISETELE TEEMADELE:

- vanemlus ja perede toetamine laste kasvatamisel
- turvaline keskkond
- lastekaitse ja -hoolekanne
- haridus
- tervis
- töö ja tööpraktika

Lapse õiguste kuu

Kogu maailmas tähistatakse 20. novembril rahvusvahelist lapse õiguste päeva. Eesti ühines ÜRO lapse õiguste konventsiooniga 20. novembril 1991. aastal. 2018. aasta novembris toimus mitmeid temaatilisi üritusi, sh teadlikkuse tõstmise üritusi.

Traditsiooniliselt pöörati lapse õiguste kuu (november) raames erinevate tegevustega tähelepanu LÕK-i põhimõtetele ja muuhulgas oli fookuses riigis läbiviidav õigusrikkumisi toime pannud lastega tegelemise reform.

LAPSE ÕIGUSTE KUU RAAMES MUUHULGAS:

- korraldati joonistuskonkurss lastele teemal “Lapsed muutuvus digimaailmas”. Konkursil osales rekordarv lapsi (kokku esitati üle 800 töö) ja selle võitjad kuulutati välja 22.11. toimunud Lastekaitse Liidu aastakonverentsil “Kuidas elad, Eestimaa laps? Lapsed muutuvus digimaailmas” (vt <https://www.lastekaitseliit.ee/2018/11/lapse-õiguste-kuu-joonistusvoistluse-voitjad-2018/>).
- viidi läbi Soome-Eesti ühisseminar “Karistusvägivallast toetava vanemluseni – Soome ja Eesti kogemused”. Ühisseminar toimus Soome Lastekaitse Keskliidu eestvedamisel koostöös Lastekaitse Liidu, Sotsiaalministeeriumi ja Soome Suursaatkonnaga Tallinnas Eesti Vabariik 100 ja Lastekaitse Liit 30 raames.
- Lastekaitse Liidu ja Sotsiaalkindlustusameti, Eesti Advokatuuri ja Tallinna Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi koostöös korraldati õiguslaste seminaride sarjas “Samal poolel – lapse poolel” XI tasuta seminari lastekaitsetöötajatele ja lastekaitsetöötaja ülesandeid täitvatele sotsiaaltöötajatele. Sel korral oli seminari alateema „Lapsesõbralik lastekaitse“.
- osaleti Justfilmi raames lapse õiguste programmi koostamisel koostöös justiitsministeeriumi, lasteombudsmani, Justfilmi ja sotsiaalministeeriumiga. Lastekaitse Liit viis läbi kaks filmijärgset arutelu, üks koostöös psühholoog Pille Isatiga ja teine kohtutäitur Risto Sepaga (vt <https://www.lastekaitseliit.ee/poff/>)
- korraldati aastakonverents “Kuidas elad, Eestimaa laps? Lapsed muutuvus digimaailmas” (vt <https://konverents.lastekaitseliit.ee/#avaleht>)

Just Filmi lapse õiguste programm

Just Film toimub igal aastal novembrikuus PÖFFi raames ja selle üheks alaprogrammiks on lapse õiguste programm. Programmi eesmärgiks on panna vaatajaskonda mõtlema selle üle, kas teame, millised on laste jaoks olulised küsimused nende igapäevaelus ning mida nad endalt ja teistelt kiivalt, kuid sageli varjatult ootavad. Igal aastal valitakse programmi just Eesti ühiskonna jaoks aktuaalsetele teemadel jutustavad filmid.

2018. aastal linastus lapse õiguste programm Just Filmi raames kaheksandat korda. Peategelased olid noored, kes avastavad ennast nii füüsilises kui ka emotsionaalses mõttes. Keerulistest valikutest on vahel toeks vanemad, kuid mõnikord tuleb olulisi otsusi vastu võtta üksi, kogedes seejuures rõõmu suurte ja väikeste kordaminekute üle (vt lähemalt (vt <https://www.justfilm.ee/>)).

2018. AASTA JUSTFILMI LAPSE ÕIGUSTE PROGRAMMI FILMID

- Vangis Michael
- Reede laps
- Kooliga on kõik
- Lase mul kukkuda
- Sotsiaalsed loomad
- Elevant ja liblikas
- Sparta langemine
- Fööniks
- Jooksikud
- Tüdruk jooksus
- Lindprii Bruce Lee
- Kõigest hoolimata
- Rooste

Rohkem kui pooltele filmiseanssidele järgnesid ka temaatilised arutelud valdkonna spetsialistidega. Lastekaitse Liit viis läbi kaks filmijärgset arutelu, üks koostöös psühholoog Pille Isatiga ja teine kohtutäitur Risto Sepaga (vt <https://www.lastekaitseliit.ee/poff/>).

Rahvusvaheline koostöö

Rahvusvaheline koostöö on alati olnud Lastekaitse Liidu üheks oluliseks suunaks. Rahvusvahelise suhtluse kaudu on Liit toonud Eestisse mitmeid olulisi praktikaid ja jaganud teistele ka oma häid kogemusi ja edusamme. Hea rahvusvaheline koostöö loob võimalused laiapinnaliste projektide ja ettevõtmiste teostamiseks.

Traditsiooniliselt on Lastekaitse Liidul olnud aastatepikkune tihed koostöö Soome Lastekaitse Keskliidu ja Mannerheimi Lastekaitse Liiduga. Heaks näiteks oli Eesti Vabariik 100 ja Lastekaitse Liit 30 raames toimunud Soome-Eesti ühisseminar “Karistusvägivallast toetava vanemluseni – Soome ja Eesti kogemused”, mis korraldati Tallinnas Soome Lastekaitse Keskliidu eestvedamisel koostöös Lastekaitse Liidu, Sotsiaalministeeriumi ja Soome Suursaatkonnaga.

Aktiivselt jätkati tööd Euroopa suurimas lapse õiguste huvikaitse võrgustikus Eurochild – asutajaliikmena tõstatas Lastekaitse Liit üles mitmeid olulisi teemasid ning andis sisendit Euroopa Semestri monitooringusse. Lastekaitse Liidu noortekogu esindajad osalesid aktiivselt Eurochildi laste nõukogu töös.

2018. a jätkati osalemist kampaanias „Opening Doors for Europe`s Children” ([www.openingdoors.eu](http://www.openingdoors.eu)) riigisisest koordineerimist. Kampaania raames osaleti rahvusvahelistel kohtumisel Brüsselis ning Opening Doors for Europe`s Children kampaania üritusel “Maintain, Strengthen, Expand: How the EU can support the transition from institutional to family and community-based care in the next MFF”. Lisaks kohtuti Euroopa Komisjonis tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi Soome, Läti, Eesti, Leedu sotsiaalküsimuste üksuse juhataja Muriel Guin'i ja tema meeskonnaga, arutamaks, kuidas Eestis Euroopa Liidu toetusi (nt ESF) kasutatakse deinstitutionaliseerimise protsessi edendamiseks.

Programmi „Targalt internetis“ raames osaleti aktiivselt rahvusvaheliste organisatsioonide INHOPE (vt <http://inhope.org/gns/home.aspx>) ja Insafe (vt <https://www.betterinternetforkids.eu/>) töös.

Programmi „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ meeskond osales novembris Taanis rahvusvahelisel „Free of Bullying“ 10. aastapäevale pühendatud konverentsil ja rahvusvahelise programmivõrgustiku iga-aastasel seminaril. Koos koolitajatega osaleti vanusegrupile 0-3ea välja töötatud „Kiusamisest vabaks!“ meetoodiliste materjalide koolitusel, millega on omandatud õigus asuda meetoodilisi materjale ja koolitusmodulit Eesti oludele vastavaks kohandama.

Projekt (RE)Searching for Quality of Life of Young People in Baltics

2018. aastal viidi “Erasmus+: Youth in Action” programmi rahastusel Excolo Latvia Ltd, Biedriņa Latvijas Bērnu Labklājības tīkls, Lastekaitse Liidu, Ziburio Fondas ja Web Multishop Company OÜ koostöös ellu projekt „(RE)Searching for Quality of Life of Young People in Baltics“ (vt <https://youthpitstop.com/et/>). Projekti eesmärk oli noorte heaolu indikaatorsüsteemi loomine, mille abil on võimalik korraldada regulaarseid ja rahvusvaheliselt võrreldavaid Balti riikide noorte heaolu mõõtmisi. Indikaatorsüsteemi kasutamine aitab arendada tõenduspõhist laste- ja -noortepoliitikat ning perepoliitikat.

PROJEKTI RAAMES ON ELLU VIIDUD JÄRGMISED TEGEVUSED:

- Noorsoovaldkonna uurijate paneel Baltimaades – eesmärgiga tugevdada koostööd ja infovahetust Balti riikides töötavate teadlaste vahel;
- Noorte heaolu hindamise indikaatorite süsteem– välja töötatud ja piloteeritud, võimaldades läbi viia regulaarset ning rahvusvaheliselt võrreldavat noorte heaolu kvaliteedi hindamist Balti riikides. Lisaks on loodud ka metoodiline juhendmaterjal KOV-idele;
- Veebileht YouthPitStop.com – teabe, andmete ja kogemuste vahetamise platvorm noortevaldkonnas töötavatele inimestele (poliitikakujundajad, teadlased, spetsialistid, noored töötajad jne).

Heategevuskampania „Liblikaefekt“

Valio Eesti AS koostöös Lastekaitse Liiduga algatas 2016. aasta juunist „Liblikaefekti“ heategevuskampania³. Kampania jooksul annetas Valio Eesti AS iga 150-grammise Alma liblikaga kohupiimakreemi müügitulust ühe sendi heategevuseks. Kogutud annetused aitab vähekindlustatud lastele jagada MTÜ Lastekaitse Liit. Kampania põhieesmärgiks on vähekindlustatud lastele juhendatud sporditegevuste toetamine aastase osalustasu maksmise kaudu (vt www.alma.ee/liblikaefekt).

Aastal 2018 jätkas MTÜ Lastekaitse Liit laste huvitegevuse heategevusliku toetamisega ja 2018. aastal sai spordistipendiumi üle 50 vähekindlustatud lapse. Samuti toetati kampania kaudu Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse palliplatsi renoveerimist summas 8 412.60 eurot.

Lastekaitse Liidu Fond

Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fondi allfondina tegutsev Lastekaitse Liidu Fond asutati 2002. aastal eesmärgiga toetada põhi- või keskharidust omandavaid andekaid õpilasi ning laiendada nende võimalusi edasiarenemiseks.

ACE Logistics Estonia rahalised annetused võimaldasid 2018. aastal jagada ca 10 000 euro ulatuses stipendiume andekatele lastele osalemaks õpingutel, treeningutele või riigisisestel ning rahvusvahelistel võistlustel, olümpiaadidel, turniiridel jne.

---

³ Vaata lähemalt internetist aadressil: <http://www.valio.ee/ettevottest/valio-toetab/liblikaefekt>.

LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ TEGEVUSED 2018

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ missiooniks on tegutseda selleks, et lapsed ja noored saaksid erinevate valikute kaudu sisukalt aega veeta, õppida ja kogemusi saada. Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ põhitegevusaladeks on MTÜ Lastekaitse Liidule kuuluvates lastelaagrites laagritegevuste ja noortevahetuste korraldamine. Osauhingu tööd ja Remniku lastelaagrit juhib osauhingu juhatusel liige Alar Tamm, Pivarootsi laagri juhatajaks on Katrin Kadakas.

Osauhingu tegevuste ankruteks on erineva sisuga noortelaagrid, kus 2018. aastal osales kokku 2 039 last vanuses 8-15-aastat. Nendest lastest 996 last suunati laagrisse omavalitsuse lastekaitsevõrgustiku, asenduskodude jt lastega tegelevate asutuste kaudu.

Laagritegevused 2018. aastal

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ viis 2018. aastal läbi mitmeid laagritegevusi:

- koostöös Integratsiooni Sihtasutusega teostati ühisprojekt „Seiklus“;
- Tallinn Reval Rotary Klubile pakuti laagriprogrammi „Päikeselaager“ korraldamiseks Remniku baasi;
- koostöös Lastekaitse Liidu, SA Tallinna Lastehaigla, Tallinna Lastehaigla Toetusfond SA ja Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuametiga korraldati suvelaager ülekaalulistele lastele, kus osales 20 last;
- koostöös Eesti Lastekirjanduse Keskusega toimus 60 lapsele „Loovuslaager VASS“;
- Sally Studio aitas 65 lapsele korraldada „Loodusvaatluse“, mille raames keskenduti looduse vaatlemisele ja kunsti tegemisele;
- projekt „Tere, inglise keel“ oli mõeldud keelesaagrina, mille eesmärgiks oli arendada laste inglise keele oskust mõnuses keskkonnas koos toredate eakaaslastega;
- traditsiooniliselt viidi Saue Noortekeskusega koostöös läbi kunsti- ja seikluslaager „Suvi Pivarootsis“ ning Pelgulinna Lastekaitse Ühing pakkus noortele erinevaid laagriprogramme;
- Osahing korraldas Remniku baasis kaks töömalevat Alutaguse ja Peipsiääre valla noortele ning ühe töömaleva Saue valla noortele (koostöös Saue noortekeskusega);

Investeeringu- ja arendustegevused Remniku ja Pivarootsi laagrites

2018. a. investeeriti õppe- ja puhkekeskuste kaasajastamiseks ning uute võimaluste loomiseks, samuti valikute mitmekesistamiseks 37 721 eurot.

Peamised investeeringud olid Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse puitkatttega korvpalliväljaku ehitus ja vabaõhusaali ning puhke- ja telkimisala rajamine.

Remniku õppe- ja puhkekeskuses teostati meditsiiniteenusega seotud hooneosas ruumide remont ja viidi läbi kogu hoone vundamendi soojustus. Puhastati võsast õppe- ja puhkekeskuse maa-ala (12 h) ning tehti seal sügisene järelhooldus. Soojusõhkpumbad paigaldati Remniku õppe- ja puhkekeskuse I-III majutusmajadesse ja meditsiinipunkti ning soetati uut köögitehnikat.

TOETAJAD JA PARTNERID 2018

- Haridus- ja Teadusministeerium
- Eesti Noorsootöö Keskus
- Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet ning Tallinna Spordi- ja Noorsooamet
- Integratsiooni Sihtasutus
- Riigimetsa Majandamise Keskus
- Tallinna Reval Rotary Klubi
- PRIA
- LEADER
- Savonia Ametikõrgkool (Iisalmi)

LASTEKAITSE LIIT ORGANISATSIOONINA

MTÜ Lastekaitse Liit loodi 2. oktoobril 1998. Kuigi õiguslikult ei olda 28. aprillil 1919 asutatud Eesti Lastekaitse Ühingu õigujärglane, siis peetakse au sees samu aateid ning täidetakse sarnaseid eesmärke.

Põhikirjalised tegevused

Lastekaitse Liit on kodanikualgatusel põhinev ning avalikes ja heategevuslikes huvides tegutsev mittetulunduslik organisatsioon. Liidu tegevuse eesmärkideks on lapse õiguste kaitsmine, lastekaitsealase tegevuse arendamine, osalemine noorsoo- ja perepoliitika väljatöötamises ja rakendamises ning Liidu liikmete ühiste huvide eest seismine.

MISSIOON

Aidata kaasa lapse õiguste tagamisele ja lapsesõbraliku ühiskonna kujunemisele

VISIOON

Ühiskonnas lapse õigusi mõjukalt edendav organisatsioon, mis algatab ja viib ellu lastekaitsealaseid tegevusi ning toetab igakülselt oma liikmeid

Eesmärkide saavutamiseks tegutseb Lastekaitse Liit aktiivselt järgmistes põhisuundades:

- töötab välja ja viib ellu lastekaitsealaseid projekte ning programme, kogub materiaalselt abi ja suunab seda abivajajatele;
- teeb koostööd riigi- ja omavalitsusorganite, teiste avalik- ja eraõiguslike juriidiliste isikutega, võtab osa koos nendega koostatud ühisprojektidest ja -programmidest;
- tellib lastekaitsealaseid uurimistöid;
- korraldab lastekaitsealast teavitust ja koolitust;
- korraldab üritusi;
- teeb ettepanekuid lastekaitsealaste õigusaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks ja täiendamiseks;
- kirjastab lastekaitsealaseid trükiseid ja avaldab teavet oma tegevusest;
- arendab majandustegevust oma eesmärkide saavutamiseks;
- asutab iseseisvalt või koos teiste isikutega sihtasutusi;
- osaleb rahvusvaheliste lastekaitse ühenduste töös;
- abistab Liidu liikmeid lastekaitsealases tegevuses, omavahelise koostöö korraldamises ja koordineerimises;
- maksab stipendiume;
- toetab Noortekogu kaudu laste osalust;
- täidab muid ülesandeid lähtudes tegevuse eesmärgist.

Lastekaitse Liidu põhitegevused on suunatud kolmele tasandile:

ORGANISATSIOON

Liikmete võimestamine eestkoste ja praktilise tegevuse teostamiseks kohalikul tasandil, kohalikest vajadustest lähtuvalt ja koostöös kohaliku omavalitsusega

VALDKOND

1. Jälgib lapse õiguste kaitse ja heaolu tagamise valdkonnas toimuvat
2. Juhib tähelepanu lapse õiguste rikkumistele ja teeb ettepanekuid olukorra parandamiseks
3. Pakub välja ja viib ellu uusi algatusi laste ja perede toetamiseks

ÜHISKOND

Lapse õigustest teavitamine ja ühiskonnas väärtushinnangute ja hoiakute kujundamine lapse õiguste paremaks tagamiseks

Lastekaitse Liidu liikmed

2018. aasta lõpuks kuulus Lastekaitse Liidu liikmeskonda 27 juriidilist isikut (lastekaitse ühingut, seltsi või klubi), kelle põhikirjalise tegevuse eesmärk ja tegevuse põhisuunad on sarnased ja kooskõlas Lastekaitse Liidu eesmärgi

ja tegevuse põhisuundadega ning kes soovivad arendada lastekaitsealast tegevust. Liikmeid on pea kõigis maakondades. Liikmed moodustavad Lastekaitse Liidu üldkogu (üldkoosoleku), mis on põhikirja alusel organisatsiooni kõrgeimaks organiks.

Lisaks liikmetele on Lastekaitse Liidul ka toetajaliikmed, kelleks põhikirja alusel saavad olla nii juriidilised kui ka füüsilised isikud. Liidu tegevuse toetajatel on õigus olla sõuanda sõnaõigusega kaasatud kõigi liidu organite tegevusse ja nad võivad olla valitud kõikidesse liidu organitesse sh vanematekogusse.

Lastekaitse Liit üldkogu toimus 28.04 ja üldkogu valiti liidule uus president Ene Tomberg nign tänati lahkuvat presidendi Loone Otsa. Üldkogu läbivaks teemaks oli jätkuvalt liikmeskonna motiveerimine ning liikmete tegevuste toetamine. Esindatud oli liikmesorganisatsiooni, vanematekogu ja büroo töötajad, lisaks toetajaliikmed ja koostööpartnerite esindajad. Üldkogul esines ettekandega Triin Sokk Tervise Arengu Instituudist.

Vanematekogu

Vanematekogu täidab üldkoosolekute vahelisel ajal määratud ulatuses üldkoosoleku ülesandeid ning on Lastekaitse Liidu tegevust planeeriv, juhtimist korraldav ja järelevalvet teostav organ. Vanematekogu on 9-liikmeline, sh organisatsiooni president. Vanematekogu liikmed valitakse üldkogu salajasel hääletamisel kolmeks aastaks.

VANEMATEKOGU

Loone Ots, president (kuni 28.04.2018)

Ene Tomberg, president (alates 28.04.2018)

Kristel Voltenberg, toetajaliige

Taimi Tulva, toetajaliige

Irina Golikova, Sillamäe lastekaitseühing

Inge Järvpõld, Võrumaa lastekaitseühing (kuni 28.04.2018)

Kristi Paas, Saue lastekaitseühing

Toivo Sikk, toetajaliige

Aimar Karu, Kesklinna lastekaitseühing

Tiiu Kuurme, toetajaliige (alates 28.04.2018)

Lastekaitse Liidu vanematekogu pidas 2018. aastal kokku 12 istungit, sh 3 koosolekut peeti elektrooniliselt. Arutelu all oli strateegia 2018-2023 ja selle tegevuskava, liikmeskond, investeringud, kommunikatsioon, koostöö erasektoriga ja rahvusvaheliste partneritega ning Lastekaitse Liidu omandis olevate lastelaagritega seonduv.

Noortekogu

Lastekaitse Liit juures tegutseva 2004.aastal loodud noortekogu eesmärgiks on kaasata noori neid puudutavatesse küsimustesse, luues noortele võimaluse avaldada oma arvamust erinevatel teemadel ning viia ellu erinevaid tegevusi noorte huvist ja noortekogu fookusest lähtuvalt. 2018. aastal kuulus noortekogusse 13 noort üle Eesti.

Läbi terve aasta on noortekogu panustanud aktiivselt nii Lastekaitse Liidu tegevustesse, kui ka esindanud laste ja noorte arvamust erinevatel Eesti kui ka rahvusvahelistel sündmustel. Noortekogu on kõrgelt hinnatud nii Euroopas, erinevate kootöötegevuste kaudu Eurochildi, UNICEFi, Läänemeremaade Nõukoguga, kui ka Eestis erinevate organisatsioonidega koostööd tehes.

Büroo

MTÜ Lastekaitse Liit büroo asub aadressil Endla 6-18, Tallinn. Alates 2016. aasta novembrist juhib organisatsiooni igapäevast tööd juhatuse liige Tõnu Poopuu. 2018. aastal panustasid Lastekaitse Liidu büroos erinevate projektide ja programmide elluviimisesse järgmised spetsialistid:

- Helika Saar, lapse õiguste programmi koordinaator
- Malle Hallimäe, projekti „Targalt internetis“ koordinaator
- Helen Saarnik, projektijuht
- Gertha Teidla-Kunitsõn, võrgustiku koordinaator
- Viive Rull, programmi „Kiusamisest vabaks!“ koordinaator
- Marie Tammsaar, programmi „Kiusamisest vaba lasteaed ja kool“ koordinaator
- Annika Silde, Koolirahu ja noortekogu koordinaator

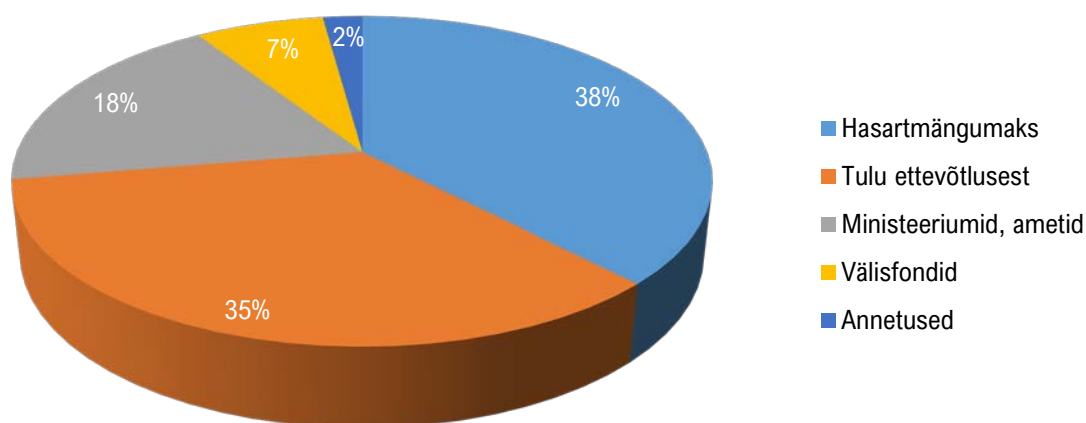
- Mart Valner, juhatuse liikme nõunik
- Grete Landson, kommunikatsioonijuht

LASTEKAITSE LIIDU RAHAASJAD 2018

Rahastusallikad 2018

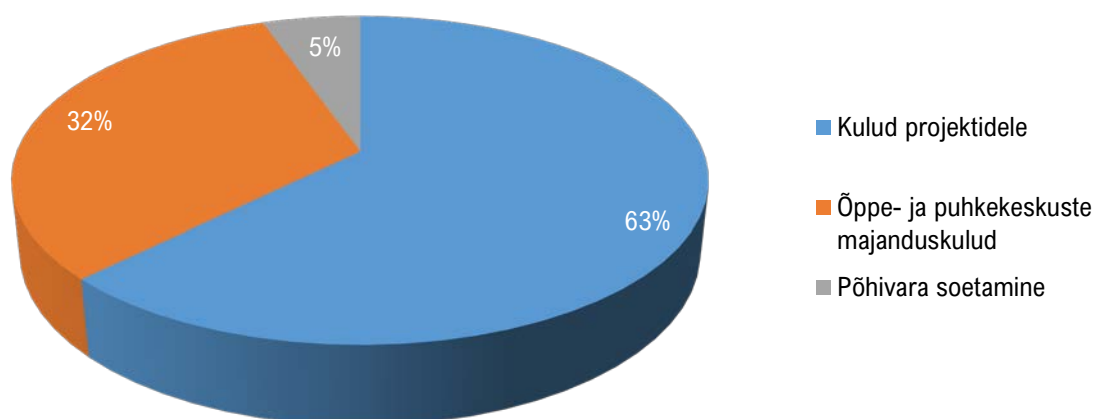
Lastekaitse Liidu 2018. aasta finantsallikatest 1 057 849 eurost 65% so 691 697 eurot tekkis annetustest ja toetustest ning 35% tuludest so 366 152 eurot teenisime ettevõtlustuluna.

Peamisteks toetajateks 2018. aastal olid Hasartmängumaksu nõukogu 399 290 euroga Sotsiaalministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu, Euroopa Komisjon 36 696 euroga ning Haridus- ja Teadusministeerium 181 670 euroga. Samuti toetasid meid Läti Lapse Heaoluvõrgustik 18 791 euroga, Valencia Ülikool 10 450 euroga ning Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet, Tallinna Spordi- ja Noorsootöö Amet ja teised. Annetustena saime 22 873 eurot.

Raha kasutamine 2018

2018. aastal kasutasime kokku 1 029 335 eurot, sealhulgas 958 863 eurot tegevuskuludeks, 55 447 eurot materiaalse põhivara soetamisel ning 15 025 eurot toetuste väljamakseteks. Sihtotstarbelist toetust kasutasime nii tegevuskulude kui põhivara soetuse finantseerimiseks. Tööjõukuludeks kasutasime majandusaastal 507 584 eurot. Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud olid 238 984 eurot ja ettevõtluskulud 138 268 eurot.

Lastekaitse Liidu majandusaasta 2018 lõppes 71 130 euro suuruse positiivse tulemiga, möödunud majandusaasta (2017) tulem oli negatiivne 34 030 eurot.

Lastekaitse Liidu peamised konsolideeritud majandusnäitajad aastatel 2014-2018, eurodes

	2014	2015	2016	2017	2018
Varad	1 278 046	1 212 421	1 253 126	1 209 966	1 013 595
Kohustused	820 080	628 314	487 873	478 743	211 242
Netovara	457 966	584 107	765 253	731 223	802 353
Tulud	906 889	1 275 277	1 297 903	1 041 732	1 174 230
Kulud	977 779	1 149 136	1 116 757	1 075 762	1 103 100
Tulem	-70 890	126 141	181 146	-34 030	71 130

Finantsaruanne

LASTEKAITSE LIIDU RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2018

esitatud konsolideerituna koos Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ raamatupidamise aastaaruandega

Konsolideeritud bilanss

(eurodes)

VARAD		31.12.2018	31.12.2017
KÄIBEVARA	Lisa nr		
Raha		215 793	245 867
Nõuded ja ettemaksed	2;3	48 044	106 994
Varud	4	41 852	57 864
Kokku käibevara		305 689	410 725
PÕHIVARA			
Materiaalne põhivara	5	707 906	799 241
Kokku põhivara		707 906	799 241
VARAD KOKKU		1 013 595	1 209 966
KOHUSTUSED JA NETOVARA			
KOHUSTUSED			
Lühiajalised kohustused			
Laenukohustused	7	10 159	9 919
Võlad ja ettemaksed	8	33 393	69 145
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	9	33 887	164 961
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed		0	80 275
Kokku lühiajalised kohustused		77 439	324 300
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	7	13 929	24 084
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	9	119 874	130 359
Kokku pikaajalised kohustused		133 803	154 443
KOHUSTUSED KOKKU		211 242	478 743
NETOVARA			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		731 223	765 253
Aruandeaasta tulem		71 130	-34 030
NETOVARA KOKKU		802 353	731 223
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU		1 013 595	1 209 966

Konsolideeritud tulemiaruanne

(eurodes)

	Lisa nr	2018	2017
Liikmetelt saadud tasud		1 310	390
Annetused ja toetused	10	668 259	676 353
Tulu ettevõtlusest	11	366 152	306 436
Muud tulud, sh tulu põhivarade sihtfinantseerimisest		138 509	58 553
Tulud kokku		1 174 230	1 041 732
Valmistoodangu varude jääkide muutus		3 259	-24 695
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	12	-238 984	-210 602
Mitmesugused tegevuskulud		-74 027	-49 669
Kaubad, toore, materjal ja teenused		-138 268	-143 837
Tööjõu kulud	13	-507 584	-493 701
Põhivara kulum	5	-146 782	-152 307
Kulud kokku		-1 102 386	-1 074 811
Põhitegevuse tulem		71 844	-33 079
Intressikulud		-714	-951
Aruandeaasta tulem		71 130	-34 030
Sealhulgas:			
Tulu varade sihtfinantseerimisest		135 173	57 603
Sihtfinantseerimisega kaetud varade kulum		-97 336	-94 587
Aruandeaasta tulem sihtfinantseerimise netomeetodi korral		33 293	2 954

Konsolideeritud rahavoogude aruanne (otsemeetod)

(eurodes)

Rahavood põhitegevusest	Lisa nr	2018	2017
Liikmetelt saadud tasud		1 310	425
Laekunud annetused ja toetused		617 717	752 663
Tagastatud kasutamata toetuste ettemaksed		-48 897	0
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest		366 833	320 077
Muud põhitegevuse tulude laekumised		3 011	950
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	10	-15 025	-6 069
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest		-401 366	-440 810
Ettemaksed tarnijatele kaupade eest		-6 643	0
Toetuse ettemaksed		0	-31 329
Tagastatud toetuse ettemaksed		7 500	0
Väljamaksed töötajatele		-505 663	-495 091
Laekunud intressid		27	23
Makstud intressid		-714	-951
Kokku rahavood põhitegevusest		18 090	99 888
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekumised sihtotstarbelistest toetustest		17 202	17 089
Tasutud materiaalse põhivara soetamisel	5	-55 447	-56 616
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-38 245	-39 527
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenude tagasimaksed		-9 919	-9 677
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-9 919	-9 677
Kokku rahavood		-30 074	50 684
Raha perioodi alguses		245 867	195 183
Raha muutus		-30 074	50 684
Raha perioodi lõpus		215 793	245 867

Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Eelmiste periodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo 31.12.2016	765 253	765 253
Aruandeperioodi tulem	-34 030	-34 030
Saldo 31.12.2017	731 223	731 223
Aruandeperioodi tulem	71 130	71 130
Saldo 31.12.2018	802 353	802 353

Konsolideeritud finantsaruannete lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 2018. aasta kohta on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev avalikkusele suunatud finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded kehtestatakse raamatupidamise seadusega ning mida täpsustab raamatupidamise seaduse alusel kehtestatud valdkonna eest vastutava ministri määrus ehk raamatupidamise toimkonna juhendid. Aastaaruande koostamisel on kasutatud jätkuvalt varem kasutatud arvestuspõhimõtteid. Aruandes esitatud aruandeaasta andmed on olulises osas võrreldavad 2016.a. majandusaasta andmetega.

Lastekaitse Liidu ja tema tütarettevõtja arvestusvaluutaks on euro ja raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Konsolideerimise põhimõtted

Grupis konsolideeritakse tütarettevõtja, mille üle Lastekaitse Liidul on kontroll. Tütarettevõtjat loetakse Lastekaitse Liidu kontrolli all olevaks, kui viimane omab 50%-100% hääleõiguslikest osadest. Konsolideeritud finantsaruanded sisaldavad tütarettevõtja finantsandmeid. Konsolideeritud aruannetes on kajastatud ainult need majandustehingud, mis leidsid aset väljaspool Gruppi olevate partneritega. Aruanded on konsolideeritud rida realt, Gruppi kuuluvate ühingute vahelised tehingud ja saldod on elimineeritud Tütarettevõtjat kajastatakse Lastekaitse Liidu konsolideerimata aruandes soetusmaksumuse meetodil.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid nende finantsvarade väärtuse languse osas. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad alla nendest eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuseni. Väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse kasumiaruandes kuluna.

Varud

Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud kajastatakse bilansis nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Materiaalne põhivara

Grupis loetakse materiaalseks põhivaraks materiaalselt vara kasuliku elueaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 2 000 eurost. Materiaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Kulutused, mis taastavad objekti algset seisundit (remont, hooldus) on kajastatud perioodikuludes. Bilansis kajastatakse materiaalselt põhivara selle jääk maksumuses, st soetusmaksumusest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi vastavalt selle kasulikule elueale.

Amortisatsioonimäärade vahemikud aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Hooned ja rajatised	6-20%
Masinad ja seadmed	10-20%
Muu materiaalne põhivara	20-30%

Maad ei amortiseerita.

Igal bilansipäeval hinnatakse materiaalse põhivara puhul vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna. Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval tõenäosust, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse. Sel juhul suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis

oleks kujunenud arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamisi kajastatakse aruandeperioodi kulu vähendamisena.

Finantskohustused

Kõik lühi- ja pikaajalised võlakohustused võetakse arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Lühiajaliste võlakohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, seetõttu kajastatakse lühiajalised võlakohustused bilansis maksmisele kuulavas summas. Pikaajaliste võlakohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamine toimub nominaalse intressimäära meetodil.

Kasutusrendid

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Sihtfinantseerimine

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel kasutatakse üldmeetodit. Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel järgitakse tulude ja kulude vastavuse printsiipi. Varade sihtfinantseerimisel võetakse soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses. Varade soetamise toetuseks saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Sihtfinantseerimise kohustus amortiseeritakse tulusse sihtfinantseerimise tingimuste täitmisel.

Ettevõtlusest saadud tulude arvestus

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses. Tulu kaupade ja teenuste müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on ostjale üle läinud ning tulu tehingust ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt määrata.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on koostatud otsemeetodil. Põhi-, investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevad rahavood on kajastatud otsemeetodil ning aruandeperioodi brutolaekumiste ja –väljamaksetena.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutanud asjaolud, mis ilmnesisid bilansikuupäeva ja aruande koostamise päeva vahelisel perioodil, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

Nõuete ja ettemaksude liik	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded ostjate vastu	3 368	4 050
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	435	2 158
Laekumata annetused ja toetused	43 779	22 540
Sihtfinantseerimise ettemaksed	0	59 537
Muud nõuded	462	18 709
Kokku	48 044	106 994

Kõigi nõuete maksetähtaeg on lühem kui 12 kuud.

Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

Maksuliik	31.12.2018		31.12.2017	
	Ettemaksed	Maksuvõlad	Ettemaksed	Maksuvõlad
Käibemaks	435	0	2 158	0
Ettevõtte tulumaks	0	0	0	28
Üksikisiku tulumaks	0	6 728	0	6 632
Sotsiaalmaks	0	11 817	0	9 235
Kogumispensionimaksed	0	654	0	569
Töötuskindlustusmaksed	0	626	0	676
Ressursitasu	0	0	0	4
Kokku	435	19 825	2 158	17 144

Lisa 4 Varud

Varude liik	31.12.2018	31.12.2017
Metoodilised materjalid	35 209	54 605
Trükised	0	3 259
Ettemaksed varude eest	6 643	0
Kokku	41 852	57 864

Majandusaastal kanti maha realiseerimiseks kõlbmatud trükised 3 259 euro väärtuses. Eelmisel majandusaastal hinnati trükiste väärtus alla 3 306 euro võrra. Maha kanti realiseerimiseks kõlbmatud trükised 20 479 euro väärtuses.

Lisa 5 Materiaalne põhivara

	Maa	Ehitised	Masinaid ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Kokku
31.12.2016					
Soetusmaksumus	11 890	1 806 845	140 303	92 108	2 051 146
Akumuleeritud kulum	0	-958 859	-119 921	-77 452	-1 156 232
Jääkmaksumus	11 890	847 986	20 383	14 656	894 914
Ostud ja parendused	0	44 831	9 224	2 561	56 616
Mahakandmised	0	-48 708	-3 524	-5 412	-57 644
Mahakantud põhivara kulum	0	48 708	3 524	5 412	57 644
Amortisatsioonikulu	0	-137 652	-7 612	-7 043	-152 307
31.12.2017					
Soetusmaksumus	11 890	1 802 968	146 003	89 257	2 050 118
Akumuleeritud kulum	0	-1 047 803	-124 009	-79 065	-1 250 877
Jääkmaksumus	11 890	755 165	21 995	10 192	799 241
Ostud ja parendused	0	50 741	4 706	0	55 447
Mahakandmised	0	-7 665	-9 241	-57 598	-74 504
Mahakantud põhivara kulum	0	7 665	9 241	57 598	74 504
Amortisatsioonikulu	0	-129 221	-9 670	-7 891	-146 782
31.12.2018					
Soetusmaksumus	11 890	1 846 044	141 468	31 659	2 031 061
Akumuleeritud kulum	0	-1 169 359	-124 438	-29 358	-1 323 155
Jääkmaksumus	11 890	676 685	17 030	2 301	707 906

Põhivarade sihtfinantseerimine

	2018	2017
Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet	17 202	17 089
Annetused	8 413	7 050
Kokku	25 615	24 139

Jaotus järelejäänud tähtaja alusel

	2018	Tulu	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	25 615	8 413	0	17 202
	2017	Tulu	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	24 139	7 050	0	17 089

Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivarade toetuse summa kajastatakse bilansis tulevaste perioodide sihtfinantseerimise tuluna kuni sihtfinantseerimise tingimuste täitmiseni, see tähendab, et ühing jätkab samas valdkonnas tegevust ning tagab sihtfinantseerimise teel loodud või soetatud vara säilimise ja avaliku kasutuse sõlmitud lepingutes toodud eesmärkidel, tingimustel ja perioodi jooksul.

Lisa 6 Kasutusrent

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2018	2017
Kasutusrendikulu	9 676	11 322

Lastekaitse Liit üürib Endla 4 Re OÜ kasutusrendi tingimustel kontoriruumi alates 2008.aastast. ja laoruumi alates 2013.aastast Tallinnas aadressil Endla 4. Rendiperioodi lõpptähtaeg on määramata. Aruandeaasta üürimaksete kogusumma oli 8 220 eurot. Eelmise aasta üürimaksete kogusumma oli 7 957 eurot.

Alates 2014.aasta juunikuust üürib Lastekaitse Liit täiendavat laopinda Ladustamisteenused OÜ-lt. Rendiperioodi lõpptähtaeg on määramata. Aruandeaasta üürimaksete summa oli 1 456 eurot. Eelmise aruandeaasta üürimaksete summa oli 1 325 eurot.

Lastekaitse Liit üüris Meke Sillamäe AS-lt kasutusrendi tingimustel keskuse "Märka Last" ruume. Sillamäel aadressil Viru pst 39 a kuni 31.12.2017. Eelmise aasta üürimaksete kogusumma oli 2 040 eurot.

Lisa 7 Laenukohustused

	Lühiajaline kohustus 31.12.2018	Pikaajaline kohustus 31.12.2018	Lühiajaline kohustus 31.12.2017	Pikaajaline kohustus 31.12.2017	Tagasimakse tähtaeg	Lepinguline intressimäär
Pangalaen	10 159	13 929	9 919	24 084	04.2021	6 kuu EURIBOR+ 2,39%

Laenuleping on sõlmitud eurodes Swedbank AS-ga. Pangalaenu tagatiseks on seatud hüpoteek korteriomandile asukohaga Endla 6-18 Tallinn hüpoteegisummaga 65 000 eurot.

Laenu abil on finantseeritud Remniku õppe- ja puhkekeskuse hoonete renoveerimist

Lisa 8 Võlad ja ettemaksed

	31.12.2018	31.12.2017
Maksuvõlad	19 825	17 144
Võlad tarnijatele	10 551	4 604
Võlad töövõtjatele	3 017	5 973
Muud võlad	0	41 424
Kokku	33 393	69 145

Kõigi võlgade maksetähtaeg on lühem kui 12 kuud.

Lisa 9 Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest

	31.12.2017	Saadud	Tulu	31.12.2018
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	257 118	17 202	-126 759	147 561
	31.12.2016	Saadud	Tulu	31.12.2017
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	290 582	17 089	-50 553	257 118
Jaotus järelejäänud tähtaja alusel				
	31.12.2018	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	147 561	27 687	119 874	

	31.12.2017	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul
Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	257 118	126 759	130 359

Sihtfinantseerimise abil soetatud põhivara toetuse summa kajastatakse bilansis tulevaste perioodide sihtfinantseerimise tuluna kuni sihtfinantseerimise tingimuste täitmiseni, mis tähendab, et ühing jätkab samas valdkonnas ja asukohas tegevust ning tagab sihtfinantseerimise teel loodud või soetatud vara säilimise ja avaliku kasutuse sihtfinantseerimise tingimustes toodud eesmärkidel ja perioodi jooksul.

	31.12.2017	Saadud	Tulu	31.12.2018
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	38 202	636 257	-668 259	6 200
	31.12.2016	Saadud	Tulu	31.12.2017
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	51 038	663 517	-676 353	38 202

Lisa 10 Annetused ja toetused

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Allikas	2018	Osakaal, %	2017	Osakaal, %
Hasartmängumaks	396 590	59,35	381 200	56,36
Ministeeriumid, ametid	195 184	29,21	162 442	24,02
Välisfondid	74 350	11,13	106 765	15,79
Annetused	2 135	0,32	15 821	2,34
Siseriiklikud fondid	0	0,00	10 125	1,50
Kokku	668 259	100,00	676 353	100,00

Allikas, otstarve	2018	Osakaal, %	2017	Osakaal, %
Hasartmängumaks- Haridus- ja teadusministeerium (2018, 2017: Kiusamisest vabaks!)	199 290	29,82	189 800	28,06
Hasartmängumaks- Sotsiaalministeerium (2018, 2017: Targalt internetis, Kohaliku tasandi multidistsiplinaarse võrgustiku toetamine, Teadlikkus lapse õigustest, organiseeritus ning organisatoorne võimekus)	197 300	29,52	191 400	28,30
Haridus- ja Teadusministeerium (2018, 2017: Laagriteenus- voodipäeva dotatsioon)	114 370	17,11	106 248	15,71
Haridus- ja teadusministeerium (2018, 2017: Kiusamisest vabaks!)	67 300	10,07	28 205	4,17
Euroopa Komisjon (2018: Targalt internetis) (2017: Targalt internetis, Multidistsiplinaarne laste hindamis- ja osalusvahend (MAPChiPP))	36 696	5,49	98 393	14,55
Latvijas Bernu Labklajibas (2018, 2017: Balti Noorteprojekt)	18 791	2,81	608	0,09
University of Valencia (2018: projekt No Punish)	10 450	1,56	0	0,00
Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet (2018: Noortelaagrite korraldamine)	8 072	1,21	0	0,00
Tallinna Spordi- ja Noorsootöö Amet (2018, 2017: Noortelaagrite korraldamine)	5 442	0,81	2 304	0,34
Inhope Association (2018: Targalt internetis)	5 000	0,75	0	0,00
Eurochild AISBL (2018, 2017: Sõidukulud)	3 413	0,51	4 144	0,61
Annetused (2018: Tasuta õigusabi, Lastekaitse Liit 30)	2 135	0,32	15 821	2,34

(2017: Remniku õppe- ja puhkekeskus, Tasuta õigusabi, Kiusamisest vabaks!) Justiitsministeerium (2017: Turvaliselt internetis)	0	0,00	20 685	3,06
Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus (2017: Keeleõpe Remniku suvelaagris)	0	0,00	5 338	0,79
Siseministeerium (2017: Multidistsiplinaarne laste hindamis- ja osalusvahend (MAPChiPP))	0	0,00	5 000	0,74
Inimõiguste Instituut (2017: EN konverents)	0	0,00	2 498	0,37
Kodanikuühiskonna Sihtkapital (2017: Reisisetoetus)	0	0,00	2 289	0,34
Council of Europe (2017: Lapsesõbraliku hindamisvahendi väljatöötamine)	0	0,00	1 800	0,27
First Book Operating Account (2017: Minu esimene raamat)	0	0,00	1 323	0,20
EUN Partnership AISBL (2017: Turvaliselt internetis)	0	0,00	1 250	0,18
Save the Children Italia (2017: sõidukulud)	0	0,00	-753	-0,11
Kokku	668 259	100,00	676 353	100,00

Projektide finantseerimine	2018	Osakaal, %	2017	Osakaal, %
Hasartmängumaks Sotsiaalministeerium	2 700	17,97	3 600	59,32
Valio Eesti AS heategevuskampaania	12 325	82,03	2 469	40,68
Kokku	15 025	100,00	6 069	100,00

Kogu aruandeperioodil annetustest ja toetustest saadud tulu oli sihtotstarbeline. Samuti oli kogu eelmisel majandusaastal annetustest ja toetustest saadud tulu sihtotstarbeline. Toetusi Lastekaitse Liidu liikmesühingutele on kasutatud lapse õiguste tagamise alaste projektide rahastamiseks.

Valio Eesti AS heategevuskampaania „Alma liblikaefekt“ toetused jagati kohalike omavalitsuste ja spordikoolide toel vähekindlustatud laste sportimisvõimaluste parandamiseks.

Lisa 11 Tulu ettevõtlusest

Geograafiliste piirkondade lõikes	2018	Osakaal, %	2017	Osakaal, %
Müük Euroopa Liidu riikidele				
Eesti	366 152	100,00	306 436	100,00
Kokku	366 152	100,00	306 436	100,00
Tegevusalade lõikes	2018	Osakaal, %	2017	Osakaal, %
Toitlustamine	121 370	33,15	106 942	34,90
Majutusteenus	121 694	33,24	103 057	33,63
Metoodilise materjali müügitulu	28 978	7,91	38 978	12,72
Programmiline tegevus	12 278	3,35	14 100	4,60
Ruumirent	2 083	0,57	13 354	4,36
Koolitusseminaride osavõttasud	53 036	14,48	12 496	4,08
Kaupade müügitulu	11 460	3,13	9 340	3,05
Transporditeenus	10 417	2,84	5 753	1,88
Kirjanduse müügitulu	4 836	1,32	2 416	0,79
Kokku	366 152	100,00	306 436	100,00

Lisa 12 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

Projekti nimetus	2018	Osakaal, %	2017	Osakaal, %
Kiusamisest vaba lasteaed ja kool	144 612	60,51	89 758	42,62
Lapse õiguste programm	54 116	22,64	78 694	37,37
Targalt internetis	40 256	16,84	42 150	20,01
Kokku	238 984	100,00	210 602	100,00

Lisa 13 Tööjõukulud

Tööjõukulude liik	Lisa	2018	2017
Palgakulu		327 407	321 343
Sotsiaalmaksud		125 097	121 486
Juhatuse liikme tasu	14	55 080	50 872
Kokku		507 584	493 701

	2018	2017
Töötajate keskmine arv taandatud täistööajale	22	23
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	14	16
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja	6	5
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	2	2

Lisa 14 Seotud osapooled

Juhatuse liikmetele arvestatud tasu oli majandusaastal 55 080 eurot. Eelmisel majandusaastal oli juhatuse liikmete tasu 50 872 eurot.

Tähtaja möödumisega seotud juhatuse liikme volituste lõppemisel, juhul kui juhatuse liige uueks ametiajaks ei kandideeri, makstakse MTÜ juhatuse liikmele hüvitist kahe kuu tasu ulatuses. Juhatuse liikme ennetähtaegse tagasikutsumise või juhataja tagasiastumise korral hüvitist ei maksta.

Juhatuse liikmed on majandusaastal annetanud organisatsiooni põhitegevuste elluviimiseks 330 eurot. Eelmise majandusaasta annetuse summa oli 120 eurot.

Lisa 15 Liikmete arv

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2018	31.12.2017
Juriidilisest isikust liikmete arv	27	29

Lisa 16 Sündmused pärast aruande kuupäeva

Organisatsiooni põhitegevuse jätkamiseks lapse õiguste tagamise edendamise suunal on 2019. aasta esimeses kvartalis sõlmitud toetusleping Lastekaitse Liidu ja Sotsiaalministeeriumi vahel summas 200 000 eurot.

Projekti „Kiusamisest vabaks!“ tegevusi toetab Haridus- ja Teadusministeerium kolmeaastase strateegilise partnerluse vormis. 2019. aasta tegevustoetus on kiusamise ennetamise programmis määratud Liidule summas 230 000 eurot.

Viies järjestikune leping Euroopa Komisjoniga projekti Targalt internetis rahastamiseks perioodil jaanuar 2019 kuni veebruar 2021 on sõlmitud summas 101 601 eurot.

Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet toetab 2019.aastal Remniku õppe- ja puhkekeskuse majutusmaja parendamist 30 265 euroga ning Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuse kämpinguala rajamist 38 353 euroga.

Lisainformatsioon Lastekaitse Liidu kohta

Lisa 17 Bilanss (konsolideerimata)

(eurodes)

VARAD	31.12.2018	31.12.2017
KÄIBEVARA		
Raha	136 562	206 378
Nõuded ja ettemaksed	56 768	102 325
Varud	41 852	57 864
Kokku käibevara	235 182	366 567
PÕHIVARA		
Finantsinvesteeringud	57 558	57 558
Kinnisvarainvesteeringud	594 422	697 304
Materiaalne põhivara	20 876	25 897
Kokku põhivara	672 856	780 759
KOKKU VARAD	908 038	1 147 326
KOHUSTUSED JA NETOVARA		
KOHUSTUSED		
Lühiajalised kohustused		
Laenukohustused	10 159	9 919
Võlad ja ettemaksed	29 888	65 416
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	33 887	164 961
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed	0	80 275
Kokku lühiajalised kohustused	73 934	320 571
Pikaajalised kohustused		
Laenukohustused	13 929	24 084
Tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest	85 583	113 270
Kokku pikaajalised kohustused	99 512	137 354
KOHUSTUSED KOKKU	173 446	457 925
NETOVARA		
Elmiste perioodide akumulieeritud tulem	689 401	738 792
Aruandeaasta tulem	45 191	-49 391
KOKKU NETOVARA	734 592	689 401
KOKKU KOHUSTUSED JA NETOVARA	908 038	1 147 326

Lisa 18 Tulemiaruanne (konsolideerimata)

(eurodes)

	2018	2017
Liikmetelt saadud tasud	1 310	390
Annetused ja toetused	540 375	562 463
Tulu ettevõtlusest	118 592	84 005
Muud tulud, sh tulu põhivarade sihtfinantseerimisest	138 168	57 603
Tulud kokku	798 445	704 461
Valmistoodangu varude jääkide muutus	3 259	-24 695
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-238 984	-210 602
Mitmesugused tegevuskulud	-65 958	-60 703
Tööjõukulud	-325 228	-319 236
Põhivara kulum	-125 629	-137 665
Kulud kokku	-752 540	-752 901
Põhitegevuse tulem	45 905	-48 440
Intressikulud	-714	-951
Aruandeaasta tulem	45 191	-49 391
Sealhulgas:		
Tulu varade sihtfinantseerimisest	135 173	57 603
Sihtfinantseerimisega kaetud varade kulum	-94 909	-93 306
Aruandeaasta tulem sihtfinantseerimise netomeetodi korral	4 927	-13 688

Lisa 19 Rahavoogude aruanne (otsemeetod) (konsolideerimata)

(eurodes)

Rahavood põhitegevusest	2018	2017
Liikmetelt saadud tasud	1 310	425
Laekunud annetused ja toetused	489 834	638 773
Tagastatud kasutamata toetuste ettemaksed	-48 897	0
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	107 328	93 404
Muud põhitegevuse tulude laekumised	2 996	0
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	-15 025	-6 069
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-256 609	-311 691
Ettemaksed tarnijatele kaupade eest	-6 643	0
Toetuse ettemaksed	0	-31 329
Tagastatud toetuse ettemaksed	7 500	0
Väljamaksed töötajatele	-323 271	-319 853
Laekunud intressid	20	17
Makstud intressid	-714	-951
Rahavood põhitegevusest kokku	-42 171	62 726
Rahavood investeerimistegevusest		
Tasutud kinnisvarainvesteeringute soetamisel	-17 726	-11 785
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-17 726	-11 785
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenude tagasimaksed	-9 919	-9 677
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-9 919	-9 677
Rahavood kokku	-69 816	41 264
Raha perioodi alguses	206 378	165 114
Raha muutus	-69 816	41 264
Raha perioodi lõpus	136 562	206 378

Lisa 20 Netovara muutuste aruanne (konsolideerimata)

(eurodes)

	Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	Netovara kokku
Saldo 31.12.2016	738 792	738 792
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		84 019
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2016		765 253
Aruandeperioodi tulem		-49 391
Saldo 31.12.2017	689 401	689 401
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		99 380
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2017		731 223
Aruandeperioodi tulem		45 191
Saldo 31.12.2018	734 592	734 592
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse bilansiline väärtus		-57 558
Valitseva ja olulise mõju all oleva osaluse väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil		125 319
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2018		802 353

Lastekaitse Liidu aruandeaasta müügitulu jaotus vastavalt Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatorile (EMTAK)

	2018
Koolitusseminaride osavõtutasud (EMTAK 85599)	53 036
Renditulu (EMTAK 68201)	31 742
Kirjanduse müügitulu (EMTAK 47991)	4 836
Metoodiliste materjalide müügitulu (EMTAK 47991)	28 978
Kokku	118 592